

рівня життя. Характерним прикладом такого роду міфів був міф, який розповсюджувався в науковій і публіцистичній літературі в колишньому СРСР, про поєднання досягнень науково-технічної революції з перевагами соціалістичної системи господарювання. Не важко помітити, що при цьому науково-технічний розвиток розглядається як чарівна паличка, що науково-технічний розвиток розглядається як визначальний чинник суспільного розвитку, який обумовлює прогрес соціальний, а, отже, чим вищим є науково-технічний розвиток суспільства, тим це суспільство краще.

Спільним як для негативних, так і для позитивних міфів навколо науково-технічного прогресу є той момент, що в обох випадках масова свідомість сприймає науку і техніку як щось не тільки самостійне, а й відокремлене, навіть відчужене від суспільства [4, с. 81–85]. Психологічно це пояснюється тим, що досягнення науки і техніки великими масами людей розглядаються насамперед з точки зору їх споживчої цінності – або як щось корисне (скажімо, персональний комп'ютер або музичний центр), або як щось шкідливе (скажімо, вакуумна бомба). Зрозуміло, що при цьому розвиток науки і техніки може породжувати лише почуття або надії і очікування на всілякі подарунки, або, навпаки, почуття страху, тривоги, неспокою.

Істотною є та обставина, що, як і будь-яке міфокреативне явище, науково-технічний прогрес сприймається не на раціональному, а на емоційному рівні, що, як ми вже вказували, є першочерговою умовою для створення міфу.

Цікавою є детермінація соціальної активності міфами навколо науково-технічного прогресу. Насамперед це виявляється у суспільному інтересі до науково-технічного прогресу і рівні соціальної престижності науки і техніки. Кожного разу, коли знижується фетишизація науки і техніки, зменшуються кількість позитивних міфів навколо науково-технічного прогресу, відповідно зменшуються кількість абітурієнтів на технічні спеціальності у вищих навчальних закладах і зменшується витрати держави на науку. Як правило, втрата інтересу до розвитку науки і техніки спостерігається у суспільствах перехідного типу, де наука перебуває у певному занепаді і де різко зростають роль і значення інших міфів – політичних.

1. *Голосовкер Я.Э. Логика мифа.* – М., 1987. 2. *Джеймс В. Многообразие религиозного опыта.* – М., 1993. 3. *Дьяконов И.М. Архаические мифы Востока и Запада.* – М., 1990. 4. *Ленк Х. Размышления о современной технике.* – М., 1996. 5. *Новая технократическая волна на Западе.* – М., 1986. 6. *Ставицький А.В. Універсальні функції соціально-політичного міфу: Автореф. канд. дис. – Симферополь, 2003.*

З.І. Тіменик,

Національний університет "Львівська політехніка"

РЕЦЕНЗІЯ

на навчальний посібник "С верой, с истиной. Основы христианства: путь к истине"

А.І. Шевченка (Донецьк: ІПШ "Наука і освіта", 2001).

© Тіменик З.І., 2004

Посібник вирізняється глибиною осягнення релігієзнавчої думки у тісному зв'язку з філософією, теологією (про це свідчить, зокрема, матеріал короткого словника термінів).

Другою його особливістю є новизна навчального матеріалу, що виявляється у новому концептуальному підході, коли йдеться про виникнення Всесвіту і сотворення людини. Обґрунтовується гармонійність взаємозв'язків віри і науки – двох Божих дарів, котрі є невід'ємними у земному бутті людини. Шість

днів боготворення докладно висвітлено із супровідним цитуванням біблійних текстів з одночасним трактуванням Божої еволюції всього живого, виходячи із сприйняття Божого світу як унікальної єдності і різноманітності.

За авторським розумінням шестиденне Боготворіння немислиме без обдарування людини не тільки розумом, совістю, волею, почуттям, а й також можливістю удосконалюватись і еволюціонізувати.

Особливістю посібника є те, що Автор, обґрунтовуючи сотворення світу Богом, не тільки використовує новітні здобутки інформатики, молекулярної біології, математики, астрономії, а й переконливо аргументує саму Боготвореність Всесвіту і людини. Ще однією перевагою посібника є доступність самого навчального матеріалу, стислість викладу. Завдяки толерантності Автор має належний авторитет серед глав Православних Церков і Папи Римського.

Підзаголовок посібника – "Шлях до істини" – психологічно спонукує читача ступити на такий шлях пізнавати його, осмислюючи самого себе в безперервному процесі Божого діяння.

З погляду історіософії християнства вельми доречним (у новому виданні) став би концептуальний погляд на діалектику взаємодіяння язичництва й віри в Христа. Особливо, коли йдеться про Аратту – найдавнішу (із досі відомих) державу, територія якої простяглась на теренах сучасної України ще за багато

століть до єгипетських пірамід. Адже розуміння й усвідомлення двоєвір'я теж є одним із шляхів до істини, до сприйняття феномену духовної традиції, для якої завжди тісними стають конфесійні рамки і котра об'єктивно, повсякчасно виявляє себе у критиці духовного буття українців.

Посібник з міністерським грифом видано в Донецьку. Але свою істинну всеукраїнськість він може здобути, коли Автор збагатить його хоча б найпромовистішими фактами ("на шляху до істини!") з життя таких видатних діячів українського християнства ХХ ст., як Митрополит Андрей (Шептицький) і Митрополит Іларіон (Огієнко), як Патріархи Йосиф (Сліпий) і Мстислав (Скрипник) та інші.

Виходячи з 10-ї статті Конституції України (про функціонування державної мови), посібник варто перекласти українською мовою, що позитивно сприятиме державотворчому процесові.